MENORA

2021 NR 6

REVISTA BIBLIOTECII EVREIEȘTI "I. MANGHER"

MENORA

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI CULTURĂ EVREIASCĂ

*Revista **MENORA** familiarizează cititorul cu crâmpeie din viața personalităților notorii de origine evreiască: scriitori, actori, savanți, dar și cu alte evenimente din cultura și tradiția poporului evreu.*

Nr 6 al revistei este dedicat jurnalistului, traducătorului, editorului, omului de cultură, Activistului Congresului Evreilor din Republica Moldova

TEODOR MAGDER

CUPRINS:

Scurt biografic ..... p. 2

Confesiuni ..... p. 5

Responsabil de ediție -
Anna Bațmanova, directorul bibliotecii evreiești "I. Mangher".

Alcătuitor - Angela Borș, șef serviciu.

TEODOR MAGDER: O VIAȚĂ DEDICATĂ ADEVĂRULUI

SCURT BIOGRAFIC:

TEODOR MAGDER ***– jurnalist, traducător, editor, om de cultură, personalitate marcantă a comunităţii evreiești din Moldova, Activist al Congresului Evreilor din Republica Moldova***

- 30 octombrie 1921 – s-a născut la Iași, România. În perioada interbelică și-a însoțit părinții în Basarabia, unde tatăl său, avocatul Solomon Magder, a fost transferat cu serviciul.

- 1939 1939 – absolvă Liceul ”Alexandru Donici” din Chișinău

- 1939-1940 – student al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București.

- Evenimentele dramatice din vara anului 1940 l-au surprins în vacanță la Chișinău. Fiind declarat fără voia sa cetățean sovietic, în anii războiului și-a continuat studiile la fără frecvență în diverse orașe din URSS, urmând îndeaproape linia frontului.

- **După venirea lui Ion Antonescu la guvernare, tatăl, Solomon Magder, ofițer, a fost deblocat din armată. A rămas pe stradă, fără familie, fără posibilitatea de a-și câștiga existența. Într-un moment de disperare, și-a pus capăt zilelor. În 1941 mama Sima s-a refugiat în Uzbekistan unde, în 1943, în urma unei hemoragii cerebrale a murit la vârsta de 53 de ani.**

- **1947-1950 – Teodor Magder face doctorantura la Institutul de Economie din Moscova, apoi este lector la filiala acestuia din Chișinău (1950-1957).**

- **Până în 1973 lucrează ca redactor și traducător, apoi ca redactor-șef al Secției de știri externe la filiala din Chișinău a Agenției de presă TASS. În calitate de redactor-șef și, mai târziu, de șef al Secției de literatură științifică în limba română la Editura Știința (1973-1981), promovează cunoașterea limbii române corecte și utilizarea terminologiei adecvate în limbajele politic, economic, diplomatic etc., inclusiv prin susținerea editării unui album monografic *Mihai Eminescu. Viața și opera în documente*.**

- **1981-1990 – intrat în dizgrația regimului sovietic, a fost nevoit să lucreze mai întâi ca lăcătuș, apoi ca redactor de ziar și organizator la muzeul uzinei Moldhidromaș din Chișinău.**

- După 1990, este angajat mai întâi consultant, apoi coordonator și șef al Secției relații externe și legături cu diaspora a Departamentului pentru relații naționale și funcționarea limbilor din cadrul guvernului de la Chișinău. În această calitate, precum și în cea de director executiv al Asociației Organizațiilor și Comunităților Evreiești din Republica Moldova (AOCEM), a participat la numeroase simpozioane, colocvii și reuniuni internaționale sub auspiciile OSCE și Consiliului Europei.
- 1991 - voluntar și bun prieten al bibliotecii evreiești "I. Mangher" din Chișinău.
- 2000 - se află la conducerea Consiliului obștesc al bibliotecii.

- 2000 – la propunerea Ambasadei României la Chișinău i s-a conferit ordinul Steaua României „Pentru merit" în grad de ofițer. Ca recunoaștere a contribuției sale la dezvoltarea relațiilor moldo-române, i s-a acordat, în două rânduri, diploma de membru de onoare al Federației Comunităților Evreiești din România (FCER).

- 20 octombrie 2011 – se stinge la Chișinău, la vârsta de 90 de ani.

CONFESIUNI:

DESPRE TINERI:

”Ce aș putea spune tineretului? Că în viață trebuie să fii cinstit față de tine însuți, în primul rând. Și să te conduci de unele interese care par a fi mai departe de interesele tale directe și, oarecum meschine, ca să spun așa... Să te gândești la unele momente mai înălțătoare și să-ți iubești țara în care te-ai născut, ai crescut, ai învățat carte, ai ascultat înțeleapta vorbă morală a părinților tăi. ... Așadar, când este vorba de iubirea de țară, asta cu dragă inimă aș dărui tinerilor. În orice caz, să ai interese care te despart de anumite obiceiuri, ca să spun așa, de anumite cutume care te trag înapoi, spre un materialism îngust, inutilizabil în mare parte”.

DESPRE LUMEA ÎN CARE TRĂIM:

„Caracteristica principală a acestei epoci este SCHIMBAREA. Și înainte au fost schimbări, dar acum se schimbă totul: opinii, aprecieri, mentalități, evoluții. Se schimbă lumea”.

DESPRE LIMBĂ:

„Să-ți iubești limba. Asta e foarte important. După părerea mea, dragostea față de limbă trebuie să predomine... Trebuie să-ți iubești limba, s-o simți că-i a ta și e numai a ta. Și s-o cunoști. Cu asta poate chiar să începi, să înveți limba. Foarte puțină lume, în general, cunoaște fără cusur limba părinților, limba din copilărie. Să-ți iubești limba. Face s-o iubești. O limbă are la baza ei jertfe umane, morale, materiale care merită toată atenția. Sigur, este știut prin câte a trecut limba aici, în Basarabia. Prin câte a trecut limba și prin câte au trecut interesele celor care foloseau această limbă sau încercau să o folosească...”.

MENORA SIMBOLIZEAZĂ AL DOILEA TIP DE RĂSPLATĂ - O RĂSPLATĂ SPIRITUALĂ, PENTRU CĂ SE SPUNE: „SUFLETUL OMULUI ESTE LAMPA DOMNULUI...” (MICHELEY 20:27)